

sounds around the harp

luc vanlaere
with special guest, erwin van gorp on bansuri

|ENG|

Since I have been using singing bowls, gongs and handpans along with the harp during my concerts, attendants often requested a CD rendering this unique combination. Which is why this new CD is not quite in line with the formal melodic ones I recorded earlier. As a matter of fact it is a special make for the purpose of deeper listening, yoga, tai chi, breathing exercises, relaxing, sleep, even spiritual standstill. Unlike most of similar recordings, **neither synthesizers nor any synthetic sound are involved here**. Long tones are produced with several *monochords*. This type of instrument was invented by the Greek philosopher Pythagoras (580-500 B.C.), who used it in his scientific search for musical intervals. At first it was a simple soundboard with only one string. Later it got more strings: Ptolemy (87-150 A.C.) mentions 4 strings, and documents from the Middle Ages show up to 19 strings. Nowadays monochords are frequently used for music therapy. They are made of 20, 30 or even 50 strings, all tuned in the very same tone. These produce a deep warm natural sound with plenty of overtones (second and third tones 'behind' the main tone). I got so much in love with the sound of the monochord I was crazy enough to build a set of 12 monochords in one instrument, making available the full scale of notes. I baptized it the *Chromachord* as it is a chromatic set of monochords with 240 strings. In the

present recordings different monochords are often played together. Their overtones triggered a search for harmonies with singing bowls from Tibet, Nepal, India and Japan. These bring forth overtones of their own, with a colorful natural sound-bed as a result, in which the beautiful steelpans such as *the hang* and *the blue point steelharp* are perfectly fitting. The harp (both classical and Celtic) still plays the leading role, but many other instruments complete the sound collage with bright colors such as the *hammered dulcimer*, the *guzheng* (Chinese harp-zither), the *koto* (the guzheng's Japanese sister), *singing bowls* (Tibet, India, Nepal, Japan), *tampura* (India), *dan bao* (Vietnamese monochord based of flageolets), chimes, carillon, guitar, flute, accordion, bouzouki, udu, cajon, etc . . . Still with the singing and songwriting in the blood, i couldn't resist to add a new song 'The final word of Love', of course with a harp accompaniment. You will find the lyrics further in this introduction.

My specials thanks go to Mr. Erwin Van Gorp who studied both Classical Music and Jazz, and also taught jazz. As a full time music therapist his musical research brought him to India to learn the art of the *bansuri* directly from the Indian traditional Masters. His beautiful contribution on the Indian bamboo flute was vital for 3 improvisations on this CD.

Many thanks go to Mr. Dirk Fraeyman (accordion and bouzouki) and Stef Herman (cello), and to sound engineer Arjan Bogaert who already were involved in my formal recordings.

I want to mention especially the makers of some instruments who's persisting search for renewal in sound of both strings and steel have made this new sounds possible: Mr. Felix Rohner and Sabina Schärer from Bern – Switzerland for the creation of the first handpan called *hang* and the further development of its sound; Mr. Eckhard Schulz from Dortmund – Germany for the creation and great tuning of the *blue point steelharp*; Mr. Götz Rausch from Berlin – Germany for the made-to-measure *kotamo* (koto-tambura-monochord), and finally Mr. Andreas C. Zeschik from Kempten – Germany who built the soundboards for the *chromachord*. And last but not least Lyon & Healy (Chicago) and Salvi (Italy) harps.

I do hope these recordings will bring forth fine moments of listening and spiritual relaxation.

— Luc Vanlaere

[NL]

Sinds ik bij mijn concerten gebruik maak van klankschalen, gongen en *handpans*, afgewisseld met de harp, hebben vele mensen mij gevraagd naar een cd met die combinatie. Deze cd is dus geen vervolg op mijn vorige melodische opnames. Hij is speciaal opgenomen voor dieper luisteren, relaxatie, ademhalingsoefeningen, yoga, tai chi, slaap of spirituele halte. In tegenstelling tot de overgrote meerderheid van dergelijke cd's, bevat deze geen synthesizers of enig ander synthetisch geluid. Lange tonen worden uitsluitend voortgebracht door de *monochord*. De uitvinding van dit instrument wordt toegeschreven aan de Griekse filosoof Pythagoras (580-500 v.C.), die het gebruikte voor zijn wetenschappelijk onderzoek naar natuurlijke toonafstanden. Aanvankelijk was het een eenvoudige klankkast met slechts één snaar. Later kreeg het instrument meer snaren. Ptolemaeus (87-150 n.C.) vermeldt 4 snaren, en documenten uit de middeleeuwen maken melding van aantallen tot 19 snaren. Vandaag wordt de monochord frequent gebruikt voor klanktherapie, met vaak 20, 30 en soms wel 50 snaren die alle op dezelfde toon gestemd zijn. Dit geeft een diepe warme klank met een overvloed aan overtonen (tweede en derde tonen die je kan horen 'achter' de hoofdtoon). Ik werd zo betoverd door de magische klank van dit instrument dat ik zo gek was zelf een combinatie te bouwen van 12 monochorden, waarbij alle noten (en halve noten) van de notenbalk beschikbaar zijn. Dit instrument, met 240 snaren heb ik de *Chromachord* gedoopt omdat het een Chromatische combinatie is van monochords.

Bij deze opnames klinken vaak meerdere monochords tegelijk in samenspel met elkaar. Gebaseerd op hun overtonen ben ik op zoek gegaan naar harmonieën met klankschalen uit Tibet, Nepal, India en Japan, en met de grote *wuhan gong* uit China. Deze hebben op hun beurt hun eigen overtonen, waardoor een kleurrijk klankbed ontstaat. Ook de *steelpan* (stalen pan), ook wel *handpan* genoemd, past perfect in deze omgeving. Als solo instrument speelt de harp de hoofdrol, maar vele andere instrumenten voegen hun felle kleuren toe aan het palet, zoals het *hakkebord* (hamerciter), de *guzheng* (Chinese harp-citer), de *koto* (Japanse versie), *klankschalen* (Tibet, India, Nepal, Japan), *tampura* (India), *dan bao* (Vietnamese monochord gebaseerd op flageoletten), klankstaven, carillon, gitaar, bouzouki, accordeon, udu, cajon, fluit.

Wat dit laatste betreft wil ik mijn speciale dank uitdrukken aan de heer Erwin Van Gorp die klassieke muziek en jazz studeerde, jazz onderwees, en voltijds muziektherapeut is. Op zoek naar verdere muzikale verdieping trok hij naar India om bij de traditionele Indische meesters de *bansuri* uit eerste hand te leren. Samen hebben we 3 improvisaties opgenomen waardoor zijn prachtige spel op de Indische bamboefluit een belangrijke stempel drukt op deze cd.

Met het zingen en song-writing nog steeds in het bloed kon ik er niet aan weerstaan ook een lied op te nemen, uiteraard begeleid op de harp, getiteld: 'The final word of Love'. De tekst vindt U aan het eind van deze introductie.

Tevens ben ik dank verschuldigd aan Dirk Fraeyman (accordeon, bouzouki) en Stef Herman (cello) die beide ook reeds aan mijn vorige cd's hebben meegewerkt, en aan geluidstechnicus Arjan Bogaert (Barefoot Recording Studio) die zoals op mijn vorige cd's instond voor de technische afwerking.

Ik hoop dat deze cd U zal begeleiden naar mooie luistermomenten en spirituele rust.

Ik hou eraan ook de makers van de instrumenten te bedanken die dankzij hun doorgedreven zoektocht naar vernieuwing in klank deze cd hebben mogelijk gemaakt: Mr. Felix Rohner en Sabina Schärer uit Bern – Zwitserland voor de creatie van de eerste handpan, *hang* genaamd, en de verdere ontwikkeling van dit unieke geluid dat uitgebreid op deze cd voorkomt; Mr. Eckhard Schulz uit Dortmund – Duitsland voor de creatie en prachtige *tuning* van de *blue point steelharp*; Mr. Götz Rausch uit Berlijn – Duitsland voor de op maat gemaakte *kotamo* (koto-tambura-monochord), en Mr. Andreas C. Zeschik uit Kempten – Duitsland die de bouw van de klankkasten voor de *chromachord* voor zijn rekening heeft genomen. En niet te vergeten Lyon & Healy harpen uit Chicago en Salvi harpen uit Italië.

— Luc Vanlaere

|FR|

Depuis que j'utilise, lors de mes concerts, des bols chantants, des gongs et des *handpans* en alternance avec la harpe, bon nombre de gens m'ont réclamé un CD dans ce style.

Ce faisant, le présent album constitue une coupure avec mes enregistrements précédents, étant conçu essentiellement pour l'écoute profonde, relaxation, le yoga, le tai chi, les exercices respiratoires, le repos spirituel. Contrairement à la majorité des CD's de ce genre, **le présent exemplaire ne contient ni de synthétiseur ni aucun autre son synthétique.**

Les notes longues sont exclusivement produites par des *monocordes*. L'invention de cet instrument est attribuée au philosophe Grec Pythagore (87-150 av. J.-C.) qui l'utilisait dans ses recherches scientifiques sur les intervalles musicaux. Au début il s'agissait d'une simple caisse de résonance munie d'une seule corde, à laquelle sont venues s'ajouter graduellement plusieurs autres. Ptolémée (87-150 ap. J.-C.) en mentionne 4 et des documents du moyen âge en dénombrent jusque 19. Aujourd'hui le monocorde est utilisé fréquemment pour la musicothérapie avec souvent 20, 30 ou même 50 cordes, toutes accordées au même ton. Celles-ci produisent un son naturel, très chaleureux avec de nombreuses harmoniques (deuxième et troisième tons 'derrière' le ton de base). La magie de ces sons m'a tellement charmé que je me suis permis la folie de construire un instrument contenant 12 monocordes, ainsi créant un instrument chromatique avec toute la gamme des notes. Partant de leurs harmoniques j'ai

recherché des équivalents dans les *bols chantants* du Tibet, du Népal, de l'Inde et du Japon, mais aussi dans les gongs, pour en arriver à un lit sonore riche en couleurs naturelles. Les vibrations du nouvel instrument métallique, connu sous le nom *handpan*, dont le *hang* (PANart) a été le premier, constituent un apport parfait dans cet environnement. Evidemment la harpe continue de jouer le rôle principal, mais bon nombre d'autres instruments tels le *guzheng* (harpe-cithare Chinoise), le *koto* (version Japonnaise du Guzheng), *dulcimer* (cithare à cordes frappées), carillon tubulaire, guitare, *tampura* (Inde), *udu* (Inde), cajon, flûte, accordéon, *dan bao* (Monocorde Vietnamien) viennent enrichir la mosaïque sonore.

Je tiens à remercier particulièrement Mr. Erwin Van Gorp. Artiste prodigue avec éducation en musique classique et jazz, professeur de jazz et musicothérapeute, qui, à la recherche d'approfondissement de sa musicalité a voyagé en Inde pour apprendre l'art du *bansuri*, flûte en bambou indienne, auprès des maîtres traditionnels. Trois improvisations de harpe et bansuri ont caractérisé l'ensemble de cet album. Ayant toujours le chant et la composition de chansons dans le sang, je n'ai pas pu résister à enregistrer la chanson 'The Final word of love' dont vous trouvez le texte dans ce dépliant.

J'espère que le présent album vous accompagnera agréablement dans vos moments d'écoute et de repos spirituel.

Grand merci à Dirk Fraeyman (accordéon, bouzouki) et Stef Herman (violoncelle) qui m'avaient déjà accompagnés sur les cd's précédents, et à l'ingénieur de son Arjan Bogaert (Barefoot Recording Studio) pour la finission technique.

Je tiens encore à remercier les personnes qui ont créé les instruments en cause et qui, grâce à leur persistance dans leur recherche des sonorités de cordes et du métal, ont rendu cet enregistrement possible. Felix Rohner et Sabina Schärer à Bern en Suisse pour la création de la première *handpan* dite *hang* et le développement de cet instrument qui joue un rôle important dans le cd. Mr. Eckhard Schulz de Dortmund en Allemagne pour la création et l'accordage sublime du *blue point steelharp*. Mr. Götz Rausch de Berlin en Allemagne pour le construction sur mesure du *kotamo* (koto-tambura-monochord). Mr. Andreas C. Zeschik de Kempten en Allemagne qui a construit les caisses de résonance pour le *chromachord*. Et à ne pas oublier les fabricants des harpes Lyon & Healy à Chicago et Salvi en Italie.

— Luc Vanlaere

Luc Vanlaere

Erwin Van Gorp

THE FINAL WORD OF LOVE

when your heart was broken
by the loss of a loved one
when your time stood still
in many ways
and made for you the sun go down
you know there is no other way
to make it through the best you can
to turn the page and walk away
to a new horizon, another plan

*always on your mind
this burning flame
this special name
always in your heart
this empty space
this special place
the final word of love
is not 'i love you' but 'i miss you'*

all your friends and folks around you
they help you with their good advise
but they 'll never know how strong it is
this missing link behind your eyes
the father you never knew
the unborn child that waits for you
the secret romance that couldn't live
so much love you couldn't give

the hole in the wall
the crack on the door
it's part of every normal street
perfection makes ugly
only the struggling
makes your life complete

